RAQAMLI IQTISODIYOTNING RIVOJLANISHI VA UNING IQTISODIY SAMARADORLIGI

Normurodova Mushtariy Zafar qizi
Jizzax ilg‘or kasbiy mahorat texnikumi iqtisod fani o‘qituvchisi

Annotatsiya. Ushbu maqolada raqamli iqtisodiyotning mazmun-mohiyati, uning rivojlanish bosqichlari hamda zamonaviy iqtisodiy tizimdagi o‘rni yoritilgan. Shuningdek, raqamli texnologiyalarning ishlab chiqarish samaradorligini oshirish, xarajatlarni kamaytirish, mehnat unumdorligini yaxshilash, tadbirkorlik faoliyatini rivojlantirish va iqtisodiy o‘sishni ta’minlashdagi ahamiyati tahlil qilingan. O‘zbekistonda raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish imkoniyatlari, mavjud muammolar va ularni bartaraf etish bo‘yicha takliflar bayon etilgan.

Kalit so‘zlar: raqamli iqtisodiyot, raqamli texnologiyalar, iqtisodiy samaradorlik, innovatsiya, elektron tijorat, sun’iy intellekt, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, elektron to‘lovlar, mehnat unumdorligi, iqtisodiy rivojlanish.

KIRISH

Bugungi globallashuv va axborot texnologiyalari jadal rivojlanayotgan davrda raqamli iqtisodiyot mamlakatlar iqtisodiy taraqqiyotining muhim omillaridan biriga aylanmoqda. Zamonaviy texnologiyalarning ishlab chiqarish, xizmat ko‘rsatish, savdo, bank-moliya, ta’lim va boshqa sohalarga keng joriy etilishi iqtisodiy munosabatlarning yangi shakllarini yuzaga keltirmoqda. Natijada korxonalar faoliyatini tashkil etish, mahsulot ishlab chiqarish, xizmatlarni iste’molchilarga yetkazib berish va moliyaviy operatsiyalarni amalga oshirish jarayonlari takomillashmoqda.

Raqamli iqtisodiyot iqtisodiy faoliyatda axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, internet, elektron platformalar, katta ma’lumotlar, bulutli hisoblash tizimlari va sun’iy intellektdan foydalanishga asoslangan iqtisodiy tizimdir. Uning rivojlanishi iqtisodiy jarayonlarni tezlashtirish, resurslardan oqilona foydalanish, inson mehnatini yengillashtirish hamda boshqaruv samaradorligini oshirish imkonini beradi.

Raqamli iqtisodiyotning ahamiyati nafaqat texnologik yangilanishlar, balki mamlakatning raqobatbardoshligini oshirish, yangi ish o‘rinlarini yaratish, aholining moliyaviy va raqamli savodxonligini yuksaltirish bilan ham belgilanadi. Shu sababli raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish bugungi kunda davlat siyosati, tadbirkorlik faoliyati va ilmiy tadqiqotlarning dolzarb yo‘nalishlaridan hisoblanadi.

1. RAQAMLI IQTISODIYOTNING MOHIYATI VA UNING ASOSIY XUSUSIYATLARI

Raqamli iqtisodiyot iqtisodiy faoliyatning raqamli ma’lumotlar va zamonaviy texnologiyalar yordamida tashkil etilishini anglatadi. Ushbu tizimda ma’lumotlar

muhim iqtisodiy resurs sifatida namoyon bo‘ladi. Ma’lumotlarni yig‘ish, qayta ishlash, saqlash va tahlil qilish orqali korxonalar samarali qarorlar qabul qilish, bozor talabini aniqlash hamda mavjud imkoniyatlardan unumli foydalanish imkoniyatiga ega bo‘ladi.

An’anaviy iqtisodiyotda ko‘plab jarayonlar qog‘oz hujjatlar, bevosita muloqot va qo‘lda bajariladigan amaliyotlarga tayangan bo‘lsa, raqamli iqtisodiyotda ushbu jarayonlarning katta qismi elektron shaklda amalga oshiriladi. Masalan, elektron to‘lovlar, internet orqali mahsulot sotib olish, masofadan turib xizmat ko‘rsatish va elektron hujjat almashinuvi iqtisodiy munosabatlarning tezkorligini oshiradi.

Raqamli iqtisodiyotning asosiy xususiyatlari quyidagilardan iborat:

Birinchidan, jarayonlarning raqamlashtirilishi. Ishlab chiqarish, boshqaruv, hisob-kitob va xizmat ko‘rsatish jarayonlarida raqamli vositalardan foydalanish vaqt va mablag‘ sarfini kamaytiradi.

Ikkinchidan, ma’lumotlarga asoslangan boshqaruv. Raqamli tizimlar orqali to‘plangan ma’lumotlar iqtisodiy holatni tahlil qilish, xavflarni baholash va istiqboldagi rivojlanish yo‘nalishlarini belgilashga yordam beradi.

Uchinchidan, elektron savdoning rivojlanishi. Internet platformalari tadbirkorlarga o‘z mahsulot va xizmatlarini keng auditoriyaga taklif etish imkonini beradi.

To‘rtinchidan, innovatsion faoliyatning kengayishi. Sun’iy intellekt, avtomatlashtirish va bulutli texnologiyalar yangi mahsulotlar hamda xizmatlarni yaratishga xizmat qiladi.

Beshinchidan, iqtisodiy aloqalarning globallashuvi. Raqamli platformalar orqali korxonalar boshqa hududlar va mamlakatlardagi mijozlar hamda hamkorlar bilan o‘zaro aloqalarni yo‘lga qo‘yishi mumkin.

Mazkur xususiyatlar raqamli iqtisodiyotning iqtisodiy rivojlanishga ta’sirini kuchaytiradi va iqtisodiy faoliyatni yanada samarali tashkil etish uchun sharoit yaratadi.

2. RAQAMLI IQTISODIYOTNING RIVOJLANISH OMILLARI

Raqamli iqtisodiyotning rivojlanishi bir qator texnologik, iqtisodiy, tashkiliy va ijtimoiy omillarga bog‘liq. Ushbu omillarning o‘zaro uyg‘unligi raqamli transformatsiyaning muvaffaqiyatini belgilaydi.

Birinchi muhim omil — axborot-kommunikatsiya infratuzilmasining rivojlanganligidir. Tezkor internet, mobil aloqa, zamonaviy serverlar va ma’lumotlarni saqlash tizimlari raqamli xizmatlardan samarali foydalanish imkonini beradi. Internet sifati va qamrovi yetarli bo‘lmagan hududlarda raqamli iqtisodiyotning rivojlanishi sekinlashishi mumkin.

Ikkinchi omil — inson kapitali va raqamli savodxonlikdir. Raqamli texnologiyalardan foydalanish uchun aholining, ayniqsa, yoshlarning zamonaviy bilim

va ko‘nikmalarga ega bo‘lishi zarur. Kompyuter savodxonligi, axborotlarni tahlil qilish, elektron xizmatlardan foydalanish va kiberxavfsizlik qoidalarini bilish raqamli iqtisodiyotning muhim shartlaridan hisoblanadi.

Uchinchi omil — tadbirkorlik subyektlarining innovatsion faolligidir. Korxonalar zamonaviy dasturiy ta’minot, avtomatlashtirilgan boshqaruv tizimlari va elektron savdo vositalarini joriy etish orqali o‘z faoliyatini takomillashtiradi. Buning natijasida mahsulot sifati yaxshilanadi, ishlab chiqarish xarajatlari kamayadi va mijozlarga xizmat ko‘rsatish darajasi oshadi.

To‘rtinchi omil — davlat tomonidan yaratiladigan huquqiy va tashkiliy sharoitlardir. Elektron hujjat almashinuvi, elektron imzo, shaxsiy ma’lumotlarni himoya qilish, elektron to‘lovlar va raqamli xizmatlarning huquqiy asoslari raqamli iqtisodiyotning barqaror rivojlanishiga yordam beradi.

Beshinchi omil — innovatsiyalar va ilmiy tadqiqotlarni qo‘llab-quvvatlashdir. Oliy ta’lim muassasalari, ilmiy tashkilotlar va xususiy sektor o‘rtasidagi hamkorlik yangi texnologiyalarni yaratish hamda ularni amaliyotga joriy etish imkoniyatlarini kengaytiradi.

Demak, raqamli iqtisodiyotning rivojlanishi faqat texnik vositalarni xarid qilish bilan cheklanmaydi. Bu jarayon inson kapitali, infratuzilma, samarali boshqaruv va innovatsion muhitni birgalikda rivojlantirishni talab qiladi.

3. RAQAMLI IQTISODIYOTNING IQTISODIY SAMARADORLIGI

Raqamli iqtisodiyotning iqtisodiy samaradorligi raqamli texnologiyalarni joriy etish natijasida erishilgan iqtisodiy va tashkiliy natijalar bilan belgilanadi. Bunda ishlab chiqarish hajmining oshishi, xarajatlarning kamayishi, mehnat unumdorligining yaxshilanishi, xizmatlar sifatining ortishi va resurslardan foydalanish samaradorligining kuchayishi muhim ahamiyatga ega.

Birinchidan, ishlab chiqarish xarajatlari kamayadi. Korxonalarda avtomatlashtirilgan tizimlardan foydalanish xomashyo sarfini nazorat qilish, ortiqcha operatsiyalarni qisqartirish va uskunalar faoliyatini samarali boshqarish imkonini beradi. Masalan, ombor hisobini raqamlashtirish mahsulot qoldiqlarini aniq kuzatish va ortiqcha zaxiralar bilan bog‘liq xarajatlarni kamaytirishga yordam beradi.

Ikkinchidan, mehnat unumdorligi oshadi. Takrorlanuvchi vazifalarning avtomatlashtirilishi xodimlarning vaqtini tejaydi. Natijada ular ko‘proq tahliliy, ijodiy va boshqaruv vazifalariga e’tibor qaratishi mumkin. Bu esa mehnat resurslaridan oqilona foydalanish imkonini beradi.

Uchinchidan, xizmat ko‘rsatish tezligi va sifati yaxshilanadi. Elektron davlat xizmatlari, internet-banking, elektron savdo va masofaviy maslahat xizmatlari aholiga vaqt va transport xarajatlarini tejash imkonini yaratadi. Tadbirkorlar esa mijozlar bilan tezkor aloqa o‘rnatib, ularning talablariga mos xizmatlarni taklif etishi mumkin.

To‘rtinchidan, bozor imkoniyatlari kengayadi. Elektron savdo platformalari kichik va o‘rta biznes vakillariga mahsulotlarini keng hududlarda sotish imkonini beradi. Bu yangi mijozlarni jalb qilish, savdo hajmini oshirish va tadbirkorlik faoliyatini kengaytirishga xizmat qiladi.

Beshinchidan, boshqaruv qarorlarining sifati ortadi. Raqamli tahlil vositalari orqali korxonaning moliyaviy holati, xaridorlar talabi va ishlab chiqarish ko‘rsatkichlarini o‘rganish mumkin. Ma’lumotlarga asoslangan qarorlar noaniqlikni kamaytirish va iqtisodiy xavflarni oldindan aniqlashga yordam beradi.

Raqamli iqtisodiyot samaradorligini baholashda faqat texnologiyaga sarflangan mablag‘ emas, balki undan foydalanish natijasida olingan foyda ham hisobga olinishi kerak. Masalan, raqamli tizimni joriy etish katta boshlang‘ich xarajatlarni talab qilishi mumkin. Biroq uzoq muddatda ish jarayonlarining tezlashishi, xatolarning kamayishi va mijozlar sonining ortishi ushbu xarajatlarni qoplashi mumkin.

Iqtisodiy samaradorlikni baholashda quyidagi ko‘rsatkichlardan foydalanish mumkin:

- mehnat unumdorligining o‘sishi;
- mahsulot yoki xizmat birligiga to‘g‘ri keladigan xarajatlarning kamayishi;
- elektron savdo hajmining o‘zgarishi;
- mijozlarga xizmat ko‘rsatish vaqtining qisqarishi;
- investitsiyalarning qaytish darajasi;
- resurslardan foydalanish samaradorligining oshishi.

Shu jihatdan, raqamli iqtisodiyotning iqtisodiy samaradorligi texnologiyalarning mavjudligi bilangina emas, balki ularning real iqtisodiy natijalarga qanday ta’sir ko‘rsatishi bilan belgilanadi.

4. RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING IQTISODIYOT TARMOQLARIGA TA’SIRI

Raqamli texnologiyalar iqtisodiyotning deyarli barcha tarmoqlariga ta’sir ko‘rsatmoqda. Ularning qo‘llanilishi ishlab chiqarish jarayonlarini takomillashtirish, xizmatlar sifatini oshirish va yangi biznes modellarini shakllantirish imkonini beradi.

Sanoat sohasida avtomatlashtirilgan boshqaruv tizimlari, robototexnika va aqlli sensorlardan foydalanish ishlab chiqarish jarayonlarini nazorat qilishga yordam beradi. Uskunalarning texnik holatini kuzatish nosozliklarni oldindan aniqlash, ishlab chiqarishdagi uzilishlarni kamaytirish va mahsulot sifatini yaxshilash imkonini yaratadi.

Qishloq xo‘jaligida raqamli texnologiyalar yer, suv, o‘g‘it va boshqa resurslardan oqilona foydalanishga xizmat qiladi. Masofadan kuzatish, ob-havo ma’lumotlarini

tahlil qilish va avtomatlashtirilgan sug‘orish tizimlari fermer xo‘jaliklarining faoliyatini samarali tashkil etishga yordam beradi.

Bank-moliya sohasida mobil banking, elektron to‘lovlar va masofaviy xizmatlar moliyaviy operatsiyalarni tezlashtiradi. Elektron to‘lov tizimlari hisob-kitoblarni qulaylashtiradi, mijozlarga xizmat ko‘rsatish xarajatlarini kamaytirishi mumkin. Shu bilan birga, moliyaviy ma’lumotlarni himoya qilish va firibgarlikning oldini olishga alohida e’tibor qaratish zarur.

Savdo sohasida elektron tijorat platformalari mahsulotlarni internet orqali sotish, buyurtmalarni boshqarish va xaridorlar talabini tahlil qilish imkonini beradi. Raqamli marketing vositalari esa mahsulotlarni maqsadli auditoriyaga yetkazish va reklama samaradorligini baholashga yordam beradi.

Ta’lim sohasida masofaviy ta’lim platformalari, elektron kutubxonalar va raqamli o‘quv resurslari bilim olish imkoniyatlarini kengaytiradi. Ta’lim jarayoniga raqamli texnologiyalarni joriy etish kasbiy ko‘nikmalarni rivojlantirish va mehnat bozorining talablariga mos mutaxassislarni tayyorlashda muhim ahamiyatga ega.

Davlat boshqaruvida elektron xizmatlar va idoralararo ma’lumot almashinuvi hujjatlarni qayta ishlashni tezlashtirishi, fuqarolar uchun xizmatlardan foydalanishni qulaylashtirishi va boshqaruv jarayonlarining shaffofligini oshirishi mumkin.

Shunday qilib, raqamli texnologiyalarning turli tarmoqlarda qo‘llanilishi iqtisodiy faoliyatni modernizatsiya qilish va samaradorlikni oshirish uchun keng imkoniyatlar yaratadi. Biroq har bir tarmoqda texnologiyalarni joriy etishdan oldin mavjud ehtiyojlar, xarajatlar, kadrlar salohiyati va kutilayotgan natijalarni baholash lozim.

5. O‘ZBEKISTONDA RAQAMLI IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI

O‘zbekistonda raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish iqtisodiyotni modernizatsiya qilish, davlat xizmatlarini takomillashtirish, tadbirkorlikni qo‘llab-quvvatlash va aholining raqamli imkoniyatlarini kengaytirish bilan chambarchas bog‘liq. Raqamli texnologiyalarning keng joriy etilishi mamlakatning iqtisodiy raqobatbardoshligini oshirishga xizmat qilishi mumkin.

Birinchi navbatda, raqamli infratuzilmani rivojlantirish muhimdir. Shahar va qishloqlarda internet sifati va qamrovini yaxshilash, zamonaviy aloqa tizimlarini kengaytirish hamda axborot resurslaridan foydalanish imkoniyatlarini oshirish zarur. Chunki infratuzilmaning rivojlanganligi raqamli xizmatlardan teng foydalanish uchun asos yaratadi.

Ikkinchidan, aholining raqamli savodxonligini oshirish lozim. Ta’lim muassasalarida axborot texnologiyalari, elektron xizmatlardan foydalanish, kiberxavfsizlik va raqamli moliyaviy savodxonlik bo‘yicha bilimlarni rivojlantirish muhim ahamiyatga ega. Ayniqsa, kasbiy ta’lim muassasalarida o‘quvchilarga raqamli

iqtisodiyot sharoitida zarur bo‘ladigan amaliy ko‘nikmalarni o‘rgatish mehnat bozoriga mos mutaxassislarni tayyorlashga yordam beradi.

Uchinchidan, kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlarini raqamlashtirishni qo‘llab-quvvatlash kerak. Kichik korxonalar uchun qulay elektron savdo platformalari, buxgalteriya dasturlari, raqamli to‘lovlar va mijozlar bilan ishlash tizimlaridan foydalanish imkoniyatlarini kengaytirish zarur. Bunda moliyaviy va texnik imkoniyatlari cheklangan korxonalarga maslahat va amaliy yordam ko‘rsatish ham muhimdir.

To‘rtinchidan, mahalliy raqamli mahsulotlar va xizmatlarni rivojlantirish lozim. Dasturiy ta’minot, mobil ilovalar, elektron savdo xizmatlari va mahalliy ehtiyojlarga mos raqamli yechimlarni ishlab chiqish yangi biznes imkoniyatlarini yaratadi. Innovatsion startaplarni qo‘llab-quvvatlash ham ushbu jarayonning muhim yo‘nalishidir.

Beshinchidan, kiberxavfsizlik va shaxsiy ma’lumotlarni himoya qilish tizimini mustahkamlash talab etiladi. Raqamli xizmatlardan foydalanish ortgani sari axborot xavfsizligi, elektron firibgarlik va ma’lumotlarning noqonuniy tarqalishi bilan bog‘liq xavflar ham ortishi mumkin. Shu sababli zamonaviy himoya vositalarini joriy etish, foydalanuvchilarning xabardorligini oshirish va xavfsiz raqamli muhitni shakllantirish zarur.

Oltinchidan, raqamli texnologiyalarni joriy etishda natijadorlikni baholash tizimini takomillashtirish lozim. Har bir loyiha bo‘yicha xarajatlar, iqtisodiy foyda, foydalanuvchilar soni, xizmat ko‘rsatish tezligi va boshqa ko‘rsatkichlar muntazam tahlil qilinishi kerak. Bu mablag‘lardan samarali foydalanish va muvaffaqiyatli tajribalarni kengaytirishga yordam beradi.

Umuman olganda, O‘zbekistonda raqamli iqtisodiyotning istiqbollari infratuzilma, kadrlar tayyorlash, innovatsion tadbirkorlik, davlat xizmatlari va axborot xavfsizligini o‘zaro uyg‘un rivojlantirish bilan belgilanadi.

6. RAQAMLI IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHDAGI MUAMMOLAR VA ULARNING YECHIMLARI

Raqamli iqtisodiyot ko‘plab imkoniyatlarni yaratishi bilan birga, ayrim muammolarni ham yuzaga keltiradi. Ushbu muammolarni o‘z vaqtida aniqlash va bartaraf etish iqtisodiy samaradorlikni oshirish uchun muhimdir.

Birinchi muammo — raqamli tafovut. Hududlar, korxonalar va aholi guruhlari o‘rtasida internetdan foydalanish imkoniyatlari hamda raqamli ko‘nikmalar darajasi turlicha bo‘lishi mumkin. Buni bartaraf etish uchun internet infratuzilmasini kengaytirish, raqamli savodxonlik kurslarini tashkil etish va aholining turli qatlamlari uchun qulay xizmatlarni yaratish zarur.

Ikkinchi muammo — kiberxavfsizlik bilan bog‘liq xavflar. Axborot tizimlariga ruxsatsiz kirish, firibgarlik va shaxsiy ma’lumotlarning tarqalishi korxonalar hamda foydalanuvchilarga iqtisodiy zarar yetkazishi mumkin. Buning oldini olish uchun axborot tizimlarini muntazam yangilash, xavfsiz parollardan foydalanish, ko‘p bosqichli autentifikatsiyani qo‘llash va xodimlarni xavfsizlik qoidalariga o‘rgatish kerak.

Uchinchi muammo — malakali mutaxassislar yetishmasligi. Raqamli iqtisodiyot dasturchilar, ma’lumotlar tahlilchilari, axborot xavfsizligi mutaxassislari va raqamli marketing bo‘yicha bilimli kadrlarni talab qiladi. Shu sababli ta’lim dasturlarini zamonaviy talablar asosida takomillashtirish, amaliy mashg‘ulotlarni ko‘paytirish va ish beruvchilar bilan hamkorlikni rivojlantirish muhimdir.

To‘rtinchi muammo — raqamlashtirish xarajatlari. Zamonaviy texnologiyalarni sotib olish, dasturiy ta’minotni joriy etish va xodimlarni o‘qitish, ayniqsa, kichik korxonalar uchun katta xarajat bo‘lishi mumkin. Ushbu vaziyatda bosqichma-bosqich raqamlashtirish, iqtisodiy jihatdan maqsadga muvofiq yechimlarni tanlash va investitsiya samaradorligini oldindan baholash tavsiya etiladi.

Beshinchi muammo — texnologiyalarning tez yangilanishi. Korxonalar zamonaviy bozor talablariga moslashish uchun dasturiy ta’minot va ish jarayonlarini muntazam takomillashtirib borishi kerak. Buning uchun innovatsion rivojlanish strategiyasini ishlab chiqish, xodimlarning malakasini oshirish va yangi texnologiyalarni sinovdan o‘tkazish zarur.

Mazkur muammolarni bartaraf etish orqali raqamli iqtisodiyotning imkoniyatlaridan samarali foydalanish, iqtisodiy xavflarni kamaytirish va barqaror rivojlanish uchun zarur sharoitlarni yaratish mumkin.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, raqamli iqtisodiyot zamonaviy iqtisodiy taraqqiyotning muhim yo‘nalishi bo‘lib, ishlab chiqarish, savdo, moliya, ta’lim va davlat boshqaruvi kabi sohalarda samaradorlikni oshirish uchun keng imkoniyatlar yaratadi. Raqamli texnologiyalar yordamida iqtisodiy jarayonlarni avtomatlashtirish, xarajatlarni kamaytirish, mehnat unumdorligini oshirish va resurslardan oqilona foydalanish mumkin. Raqamli iqtisodiyotning samaradorligi texnologiyalarni joriy etish darajasigagina emas, balki ulardan foydalanish natijasida erishilgan real iqtisodiy va ijtimoiy natijalarga ham bog‘liq. Shu sababli raqamlashtirish loyihalarini amalga oshirishda xarajatlar va kutilayotgan foydani taqqoslash, inson kapitalini rivojlantirish, axborot xavfsizligini ta’minlash hamda foydalanuvchilar ehtiyojlarini hisobga olish lozim. O‘zbekistonda raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish uchun internet infratuzilmasini kengaytirish, aholining raqamli savodxonligini oshirish, kichik biznesni raqamlashtirish, innovatsion loyihalarni qo‘llab-quvvatlash va kiberxavfsizlik

tizimini mustahkamlash muhim vazifalar hisoblanadi. Shuningdek, ta’lim muassasalari, davlat tashkilotlari, ilmiy markazlar va xususiy sektor o‘rtasidagi hamkorlikni rivojlantirish raqamli iqtisodiyot uchun zarur bo‘lgan malakali kadrlarni tayyorlashga xizmat qiladi. Raqamli texnologiyalardan maqsadli va samarali foydalanish mamlakat iqtisodiyotining raqobatbardoshligini oshirish, tadbirkorlik faoliyatini kengaytirish va aholi farovonligini yuksaltirishga ijobiy ta’sir ko‘rsatadi. Demak, raqamli iqtisodiyotning barqaror rivojlanishi texnologik yangilanishlar, inson kapitali, samarali boshqaruv va xavfsiz raqamli muhitning uyg‘unligiga asoslanadi. Ushbu yo‘nalishlarda izchil ish olib borish mamlakatning uzoq muddatli iqtisodiy taraqqiyoti uchun muhim shart hisoblanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 5-oktabrdagi PF-6079-son Farmoni. “Raqamli O‘zbekiston — 2030” strategiyasini tasdiqlash va uni samarali amalga oshirish chora-tadbirlari to‘g‘risida.

2. OECD. OECD Digital Economy Outlook 2024 (Volume 1): Embracing the Technology Frontier. OECD Publishing, 2024.

3. World Bank. World Development Report 2016: Digital Dividends. Washington, DC: World Bank, 2016.

4. UNCTAD. Digital Economy Report 2024: Shaping an Environmentally Sustainable and Inclusive Digital Future. United Nations, 2024.

5. Tapscott D. The Digital Economy: Promise and Peril in the Age of Networked Intelligence. New York: McGraw-Hill, 1996.

6. Schwab K. The Fourth Industrial Revolution. Geneva: World Economic Forum, 2016.

8. O‘zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo‘mitasining rasmiy sayti. https://stat.uz